

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยที่มีการจัดการศึกษาเป็นวิธีการหลักที่สำคัญที่สุด การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จำเป็นต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีการพัฒนาการทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การพัฒนาจิตใจจึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลชุดปัจจุบันกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศที่เน้นการพัฒนาสังคมคุณธรรมนำความรู้ โดยเร่งรัดให้สถานศึกษาทุกระดับทำการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 23 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ” และในมาตราที่ 24 วรรค 4 ก็กล่าวว่า “จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา” ด้วยเหตุดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จึงกำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตรเป็นข้อแรก คือ ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

คุณลักษณะของผู้เรียนจากมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานด้านผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 17- 22) เป็นมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆเพิ่มขึ้น ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที 4) ผู้เรียนมีความเมตตา

กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เหินแกล้ว 5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นอกจากการพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรมแล้ว ควรพัฒนาผู้เรียนในด้านสังคม และการเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วย โดยองค์การอนามัยโลก(1993) ได้กำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบหรือ 5 กลุ่ม โดยแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านจิตพิสัย (เจตคติ) ได้แก่ การตระหนักรู้ในตน และความเห็นใจผู้อื่น 3) ด้านทักษะพิสัย (ทักษะ) มี 3 กลุ่ม ได้แก่ 3.1) การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 3.2) การตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3.3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบทักษะชีวิตโดยจัดความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบร่วม พร้อมทั้งเพิ่มด้านจิตพิสัยอีก 1 กลุ่ม คือ ความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยที่สภาพการณ์มีความรุนแรงในกระแสเจตคติและค่านิยมที่ผิดๆ ตลอดจนการละเลยหรือขาดความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 7)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 6) มีจิตสาธารณะ

จากคุณลักษณะของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานด้านผู้เรียน องค์ประกอบของทักษะชีวิต และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ พบว่าสอดคล้อง กับ แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีในบุคคลเพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีต่อไป

คุณลักษณะ 3 ประการ ที่ผู้เรียนควรมี คือ 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ 2) คุณลักษณะด้านสังคม ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ

การเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และ 3) คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

ในการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน ควรเลือกคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยพิจารณาให้เหมาะสมตามวิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และความจำเป็นในภาวะสังคมตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ โดยการพัฒนาคุณลักษณะแก่นักเรียนเป็นงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีโรงเรียนเป็นฝ่ายดำเนินการ พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในพัฒนาคุณลักษณะแก่นักเรียนด้วย

อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ เพื่อพัฒนาพฤติกรรม สร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน ยังไม่มีความชัดเจนในการประเมินเพื่อตรวจสอบผล ภายหลังจากที่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากยังไม่มีเครื่องมือที่เป็นปรนัยและมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งแสวงหาคำตอบจากคำถามการวิจัยว่าแบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาควรมีลักษณะอย่างไร ควรวัดครอบคลุมองค์ประกอบใดบ้าง และแต่ละองค์ประกอบควรมีตัวบ่งชี้ใดบ้าง คุณภาพและเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร และเมื่อนำไปใช้ควรมีคู่มือการใช้อย่างไร ซึ่งแบบวัดคุณลักษณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งเพื่อใช้ประกอบกับการประเมินอื่นๆของครูที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้นำไปใช้วัดว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการเหมาะสมหรือไม่ นำไปประกอบการพิจารณาตัดสินผู้เรียนว่าควรปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรของสถานศึกษากำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ
4. เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะที่สร้างขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ขอบเขตเนื้อหา/ตัวแปร

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

คุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. **คุณลักษณะด้านคุณธรรม** หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูต่อเวที ความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด
2. **คุณลักษณะด้านสังคม** หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตระหนักรู้ในตน และความเห็นใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และรักความเป็นไทย
3. **คุณลักษณะด้านการเรียนรู้** หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของศัพท์ในการวิจัยดังนี้ คือ

แบบวัดคุณลักษณะ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะ

คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูต่อเวที ความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด

คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตระหนักรู้ในตน และความเห็นใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และรักความเป็นไทย

คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง เจื่อนใจ กตึกา ระเบียบที่สังคมวางไว้อย่างมีเหตุผล ไม่กระทำการใดออกนอกกลุ่มนอกทาง ปฏิบัติงานอย่างมีระบบ มีลำดับขั้นตอน จัดเก็บรวบรวมสิ่งต่างๆไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ ประเมินตนเองพร้อมทั้งแก้ไขการปฏิบัติให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นต่อการทำงานทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ยอมรับทั้งผลที่ดีและไม่ดีในกิจกรรมที่ตนได้ทำลงไป หรืออยู่ในความดูแลของตน

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่ไม่เอาสิ่งของ ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทำงานในหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ไม่หลีกเลียงหน้าที่

ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การรู้บุญคุณและการตอบแทนคุณแก่บุคคล หรือสิ่งอื่นๆที่มีบุญคุณต่อตนเอง ได้แก่ ความกตัญญูต่อบุคคล ต่อสถาบัน ต่อสัตว์ และต่อสิ่งแวดล้อม

ความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน เมื่อเห็นว่าผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ และตนเองไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการช่วยเหลือนั้น

ความประหยัด หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีหรือความสามารถในการแสวงหาความร่วมมือ ประกอบด้วย ความสามารถโน้มน้าวและจูงใจผู้อื่น ความสามารถสื่อความที่ดี ความสามารถสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถทำงานเป็นทีม และความสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ

การตระหนักรู้ในตน หมายถึง การรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริงและสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ ประกอบด้วย ความสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง ความสามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนเองได้

ความสามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง และการรับรู้ในความสามารถและคุณค่าของตนเอง

ความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความต้องการของผู้อื่นเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ความสามารถในการรับรู้ คาดคะเน และตอบสนองความต้องการของผู้อื่น ความสามารถในการส่งเสริมช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเหมาะสม และการให้โอกาสผู้อื่นในวาระต่างๆ

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถควบคุมอารมณ์และจัดการกับอารมณ์ของตนเองในเหตุการณ์เฉพาะหน้า ความสามารถผ่อนคลายอารมณ์และมีเทคนิคในการคลายเครียด และความสามารถในการสร้างแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

ความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆของตน มีความเชื่อมั่นและนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ ประกอบด้วย การรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง การเปิดใจกว้างยอมรับสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง เชื่อมั่นในความสามารถหรือศักยภาพของตนเอง และการแสดงพฤติกรรมต่างๆอย่างเหมาะสม

ความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง การตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและพยายามทำหน้าที่ให้สำเร็จและได้ผลดี และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ การกระทำตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการรักษาทรัพยากร หรือสมบัติของส่วนรวม

รักความเป็นไทย หมายถึง ความรู้สึก ความรู้สำนึกตนของการเป็นคนไทย โดยแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรม ความคิดที่มีทิศทาง เป้าหมาย ในลักษณะของความรัก ความตระหนัก ความรับผิดชอบ การให้คุณค่า ความสำคัญ ในรูปแบบการดำรงชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของไทย

ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง ความสนใจและเพียรพยายามที่จะสังเกต ศึกษา แสวงหาความรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สิ่งที่น่ารู้ น่าสนใจที่อยู่รอบๆตัว เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติ เพื่อประเมิน ปรับปรุง แก้ไขตนเองให้ดีขึ้น

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

การคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดเดิมและเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

การคิดสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการรวบรวม ส่วนประกอบย่อยต่างๆของวัตถุสิ่งของ หรือความคิดมาหลอมรวม หรือถักทอได้อย่างผสมผสานกลมกลืนจนกลายเป็นสิ่งใหม่หรือแนวคิดใหม่ภายใต้โครงสร้างใหม่อย่างเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดที่มีเหตุผลโดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักเกณฑ์ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การสรุปและตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือกหรือสิ่งใดควรทำ

การคิดเป็นระบบ หมายถึง การคิดที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมดที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างชัดเจนโดยมีจัดระบบ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อสร้างความคิดรวบยอดของสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้เครื่องมือวัดคุณลักษณะของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณลักษณะไว้ใช้ประโยชน์
2. สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการวัดคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน
3. เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านอื่นๆต่อไป